

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.475/2018/19.

A tanács tagjai: . Stark Marianna a tanács elnöke
é dr. Csernay Krisztina előadó bíró
. Hajdu Edit bíró
. Tánczos Rita bíró
. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

A III. rendű felperes:

A IV. rendű felperes:

Az V. rendű felperes:

A VI. rendű felperes:

A VII. rendű felperes:

A VIII. rendű felperes:

Az alperes: ... Törvényszék

Az alperes képviselője: ...bírószági titkár

A per tárgya: szolgálati idő beszámítása és elmaradt
illetmény megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.026/2018/28.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.91/2017/24.

Rendelkező rész

A Kúria a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.026/2018/28. számú részítéletének I-VII. rendű felperesekre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi, ebben a részében a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.91/2017/24. számú ítéletét megváltoztatja és az I- VII. rendű felperesek teljes keresetét elutasítja.

A Kúria a részítéletnek a VIII. rendű felperesre vonatkozó rendelkezését nem érinti.

Kötelezi az I. rendű felperest 75.000 (hetvenötezer) forint, a II. rendű felperest 201.400 (kettőszázegyezer-négyszáz) forint, a III. rendű felperest 446.100 (négy száznegyvenhatezer-egyszáz) forint, a IV. rendű felperest 480.400 (négy száznyolcvanezer-négyszáz) forint, az V. rendű felperest 90.300 (kilencvenezer-háromszáz) forint, a VI. rendű felperest 142.400 (egyszáznegyvenkettőezer-négyszáz) forint és a VII. rendű felperest 115.000 (egyszázötvenötezer)

forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére az állam javára.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A tényállás

- [1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint az 1972. december 25-én született I. rendű felperes 2000. október 1-től kapott bírósági titkári kinevezést. 2002. február 1-jétől bírónak nevezték ki, bírói szolgálati idejének kezdő időpontját 2001. január 1-jével állapították meg.
- [2] Az 1977. október 23-án született II. rendű felperes 2005. június 1-jétől bírósági titkári, majd 2010. január 1-jétől bírónak kinevezést kapott. Bírói szolgálati idejének kezdő időpontját a munkáltató 2009. január 1. napján határozta meg.
- [3] A III. rendű felperes 1979. november 18-án született, 2007. június 15-ével bírósági titkári, 2014. február 1. napjával bírónak kinevezést kapott, bírói szolgálati idejének kezdő időpontját a munkáltató 2013. január 1. napján határozta meg.
- [4] A IV. rendű felperes 1977. március 1-jén született, 2005. december 15-étől bírósági titkári, majd 2013. szeptember 1-jével bírónak kinevezést kapott. Bírói szolgálati idejének kezdő időpontját a munkáltató 2012. január 1. napján határozta meg.
- [5] Az V. rendű felperes 1976. szeptember 16-án született, 2005. június 1-től bírósági titkárrá, 2009. január 1-től bírónak nevezték ki. Bírói szolgálati idejének kezdő időpontját a munkáltató 2008. január 1. napján állapította meg.
- [6] A VI. rendű felperes 1975. május 30-án született, 2004. április 1-től bírósági titkári, 2007. november 1-től pedig bírónak beosztást tölt be, bírói szolgálati idejének kezdő időpontja 2006. január 1.
- [7] A VII. rendű felperes 1975. november 9-én született, 2003. június 15-étől nevezték ki bírósági titkárrá, majd 2005. július 1-jétől bírónak beosztást tölt be, bírói szolgálati idejének kezdő időpontja 2004. január 1.
- [8] ..., aki 1984. május 21-én született, 2015. december 1-től nyert bírónak kinevezést a ... Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságra. Esetében a munkáltató a teljes bírósági titkári időtartamot beszámította a bírónak szolgálati időbe. Hozzá hasonlóan az 1983. január 14-én született ..., az 1984. október 15-én született ..., az 1982. szeptember 15-én született ... és az 1986. november 5-én született ... esetében is a teljes bírósági titkári idő beszámítását rendelte el a munkáltató.
- [9] A felperesek az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) Emberi Erőforrás Gazdálkodási Főosztály Bírósági Osztályának 2016. július 6-án kelt és az alperes belső honlapján 2016. október 14-én közzétett iratból szereztek tudomást arról, hogy 2016. júliustól kezdődően az egységes országos gyakorlat kialakítása érdekében az

első bírói kinevezés esetében a szolgálati idő kezdő időpontjának meghatározásánál a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 172. § (2) bekezdése alapján a teljes bírósági titkári idő beszámításával kell rendelkezni.

- [10] A felperesek 2016. október és 2017. január közötti időszakban kérelemmel fordultak az alpereshez a teljes titkári idejük beszámítása érdekében. A ... Törvényszék Elnöke a kérelmeket külön intézkedésben nem bírálta el, a 2017. január 2-ai, illetve 18-ai keltezésű és a felperesekkel február 7-én, illetve ezt követően közölt írlletmény megállapítás tárgyában született munkáltatói intézkedésekből ugyanakkor megállapítható, hogy a munkáltatói jogkör gyakorló a felperesek kérelmének nem adott helyt.
- [11] Az OBH Emberi Erőforrás Gazdálkodási Főosztály Bírósági Osztályának 2016. OBH.XXIX.E.5/7. szám alatti, az intraneten 2017. január 3-án közzétett tájékoztatása szerint a besorolási okiratok módosítására jogszabályi lehetőség nincs.

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

- [12] A felperesek a keresetükben a bírói szolgálati idejük kezdő időpontjának a teljes titkári időszakuk beszámításával történő módosítására, valamint írlletmény-különbözetük megfizetésére kérték kötelezni az alperest. A bírói szolgálati idő kezdő időpontját az I. rendű felperes 2000. január 1. napjában, a II. rendű felperes elsődlegesen 2005. január 1. napjában, másodlagosan 2008. január 1. napjában, a III. rendű felperes 2007. január 1. napjában, a IV. rendű felperes 2005. január 1. napjában, az V. rendű felperes 2005. január 1. napjában, a VI. rendű felperes 2004. január 1. napjában, a VII. rendű felperes 2003. január 1. napjában kérte meghatározni.
- [13] A bírói szolgálati idő kezdő időpontjának módosításából következő fizetési fokozat változása alapján az I. rendű felperes 19.680 forint írlletmény-különbözet és ezen összeg 2016. január 16-ától számított késedelmi kamata, a II. rendű felperes elsődlegesen 948.643 forint, másodlagosan 496.883 forint és a marasztalási összeg késedelmi kamata, a III. rendű felperes 2015. december 1. és 2017. január 31. közötti időszakra 856.772 forint és 2017. február 1-től az ítélethozatal napjáig havi 64.761 forint, valamint a lejárt követelés késedelmi kamata, a IV. rendű felperes 2015. december 1. és 2017. január 31. közötti időszakra 858.779 forint, valamint ezen összeg késedelmi kamata és 2017. február 1-től az ítélethozatalig havi 86.348 forint, az V. rendű felperes 287.775 forint és ezen összeg késedelmi kamata, a VI. rendű felperes 2016. január 1-től 2017. január 31-ig terjedő időszakra 259.484 forint írlletmény-különbözet és ezen összeg 2016. augusztus 1-től számított késedelmi kamata, valamint 2017. február 1-től az ítélethozatalig havi 21.857 forint, a VIII. rendű felperes 2016. január 1. és 2016. december 31. közötti időszakra 237.897 forint írlletmény-különbözet és ezen összeg 2016. július 16-tól a kifizetésig számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

- [14] A felperesek álláspontja szerint a Bjt. 172. § (2) bekezdése és más, a bírói szolgálati jogviszonyra vonatkozó jogszabály sem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója az első határozott idejű bírói kinevezéshez kapcsolódó besorolást követően a további szolgálati idő beszámítása körében ismételtelen rendelkezzen. Érvelésük szerint az alperes azzal, hogy a szolgálati idejük kezdő időpontja vonatkozásában a titkári beosztásban töltött teljes idejük beszámításáról 2015. december 1. napjával - ... kinevezésével egyidejűleg - nem rendelkezett, megsértette az önállóan is alkalmazandó, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 12. §-át, illetve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) rendelkezéseit. Úgy vélték, hogy az Mt. 12. § (3) bekezdésében foglalt szempontok alapján nem indokolható, hogy illetményük csak egy év tartamú, míg a határozott idejű első bírói kinevezésnél a bírák alapilletménye a teljes titkári idő beszámításával kerüljön megállapításra. Ez a gyakorlat azt eredményezi, hogy a felperesek a magasabb fizetési fokozatot és a magasabb összegű alapilletményt csak lényegesen hosszabb idejű tényleges bírói szolgálati jogviszony mellett érhetik el.
- [15] Kereseti igényük jogalapjaként az Ebktv. 8. § o) pontja szerinti 35, illetve 40 év fölötti életkorukra, másrészt a 8. § t) pontja szerinti egyéb helyzetként a bírói hivatás gyakorlásában eltöltött idejükre, az ezzel összefüggésben megszerzett tapasztalatukra, továbbá a határozatlan idejű bírói szolgálati jogviszonyukra hivatkoztak. Úgy vélték, hogy az alperes általi jogértelmezés és gyakorlat sérti az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikkét, a Tanács 2000/78/EK irányelv 1. cikkének, a 3. cikk (1) bekezdés c) pontjának, valamint 6. cikkének rendelkezését, továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményének 14. cikkébe is ütközik. Azt is sérelmezték, hogy nemcsak az alperesnél 2015. december 1. óta kinevezett fiatalabb bírákhoz képest, hanem az ország más bíróságainál szolgálatot teljesítő bírákhoz képest is hátrányos megkülönböztetést szenvedtek el.
- [16] Keresetük további jogalapjaként a Bjt. 222. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó az Mt. 7. §-a szerinti joggal való visszaélés tilalmát is megjelölték.
- [17] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődleges hivatkozása szerint a felperesek keresete nem felelt meg a Pp. 121. § (1) bekezdésében foglaltaknak.
- [18] Előadta, hogy az OBH körlevele nem minősül a bíróság előtt sérelmezhető munkáltatói intézkedésnek, arra munkáltatói mulasztásból eredő igény sem alapítható.
- [19] Álláspontja szerint a Bjt. alapján a munkáltatói jogkör gyakorlójának mérlegelési jogkörében hozott döntése elleni jogvita csak abban az esetben kezdeményezhető, amennyiben a munkáltató a döntésének kialakítására irányadó jogszabályokat megsértette, amely azonban nem állapítható meg. Az Ebktv. 8. § o) és t) pontjaival kapcsolatban külön is rámutatott arra, hogy a felperesek nincsenek

összehasonlítható helyzetben azzal a bírói csoporttal, amelyhez tartozó bírák kinevezése 2016. június 15-e után történt. Az Ebktv. 8. § t) pontjával összefüggésben a Kúria EBH.2016.M.19. számú határozata alapján arra hivatkozott, hogy a jogszabály értelmezési bizonytalanságon, tévedésen alapuló különbségtétel az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének megállapítására nem ad alapot.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

- [20] A Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 6.M.91/2017/24. számú ítéletével megállapította, hogy az I. rendű felperes bírói szolgálati idejének kezdő időpontja 2000. január 1. napja és kötelezte az alperest 19.580 forint és ezen összeg 2016. január 1-től a kifizetésig számított késedelmi kamata, valamint 275 forint perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a II. rendű felperes bírói szolgálati idejének kezdő időpontja 2005. január 1. napja és kötelezte az alperest 948.643 forint és ezen összeg 2016. november 26-tól a kifizetésig számított késedelmi kamatának megfizetésére, ezt meghaladóan a II. rendű felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a III. rendű felperes bírói szolgálati idejének kezdő időpontja 2007. június 15-e és kötelezte az alperest a III. rendű felperes javára 1.424.202 forint és ezen összeg után 2016. december 11-től a kifizetésig számított késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan a III. rendű felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a IV. rendű felperes bírói szolgálati idejének kezdő időpontja 2005. december 15-e és kötelezte az alperest a IV. rendű felperes részére 1.615.352 forint és ezen összeg után 2016. december 11-től a kifizetésig számított késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan a IV. rendű felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy az V. rendű felperes bírói szolgálati idejének kezdő időpontja 2005. június 1. Kötelezte az alperest az V. rendű felperes javára 287.775 forint és ezen összeg után 2016. október 11-től a kifizetésig számított késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan az V. rendű felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a VI. rendű felperes bírói szolgálati idejének kezdő időpontja 2004. április 1. és kötelezte az alperest a VI. rendű felperes javára 448.627 forint és ezen összeg 2016. december 26-tól számított késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan a VI. rendű felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a VII. rendű felperes bírói szolgálati idejének kezdő időpontja 2003. június 15-e, ezt meghaladóan a VII. rendű felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a VIII. rendű felperes bírói szolgálati idejének kezdő időpontja 1998. október 1. és kötelezte az alperest a VIII. rendű felperes javára 237.897 forint és ezen összeg 2016. július 26-tól a kifizetésig számított késedelmi kamata megfizetésére. Ezt meghaladóan a VIII. rendű felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a feljegyzett eljárási illetéket az állam viseli.
- [21] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az 1982. és 1986.

között született és a felperesekhez képest később - 2015. december 1-jén, illetve azt követően - kinevezett fiatalabb bírák a felperesektől eltérően a teljes titkári idejük beszámításával nyertek bírói kinevezést.

- [22] A közigazgatási és munkaügyi bíróság álláspontja szerint az Mt. 12. §-a - amely alapelvi szinten deklarálja a munkaviszonnyal, ezen belül a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményének megtartását - nem követeli meg az Ebktv. szerinti védett tulajdonságra hivatkozást, ezért önállóan is alkalmazható.
- [23] Az Ebktv. 8. §-ában kifejtett közvetlen hátrányos megkülönböztetés kapcsán rámutatott arra, hogy az alperes nem azzal a szándékkal járt el akkor, amikor az 1980-as évekbeli születésű és később kinevezett bírókból álló korcsoporthoz képest a felpereseket hátrányosabb helyzetbe hozta, ugyanakkor az általa követett gyakorlat ténylegesen ilyen helyzetet eredményezett.
- [24] Az elsőfokú bíróság az alperes álláspontjával szemben megállapította, hogy az Ebktv. 22. § (1) bekezdése szerinti kimentés feltételei nem álltak fenn, mivel nem állapítható meg, hogy a két korcsoport munkájának jellege vagy természete bármilyen releváns szempontból eltérő lenne. Az alperes azt sem indokolta, hogy a felperesek miért nincsenek összehasonlítható helyzetben a fiatalabb bíró társaikkal.
- [25] A közigazgatási és munkaügyi bíróság érvelése szerint a munkáltató mérlegelési jogköre parttalanul nem értelmezhető, annak egyik korlátját az egyenlő bánásmód követelménye képezheti. A munkáltató tehát a mérlegelési jogköre alapján sem teheti meg, hogy jogszerű indok hiányában meghatározott kedvezményt csak egyes munkavállalóinak biztosítson, míg a továbbiakat e kedvezményből kirekessze.
- [26] Nem volt megalapozott az alperes EBH.2016.M.19. számú elvi bírósági határozatra alapított hivatkozása sem, ugyanis a perbeli esetben nincs szó téves jogszabály alkalmazásról. A Bjt. 172. § (2) bekezdése a „beszámítható” szót tartalmazza, vagyis lehetőséget biztosít a munkáltató részére.
- [27] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Bjt. 169. §-ában megjelenő azon jogalkotói szándéknak, hogy a hosszabb tartamú bírói szolgálati időhöz magasabb összegű illetmény társuljon, nem felel meg az a munkáltatói gyakorlat, amelynek eredményeképpen a korábban kinevezett bíró illetménye ezzel a körülménnyel arányosan nem magasabb, mint a fiatalabb bírótársáé. Mindezek alapján megállapította, hogy a felperesek keresete az Mt. 12. §-a, az Ebktv. 21. §-ának f) pontja és 8. §-ának o) és t) pontja, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 21. cikkének (1) bekezdése az Európai Unió Tanácsának 2000/78/EK irányelvének 1. cikke, 3. cikk (1) bekezdésének c) pontja, valamint 6. cikke és az Emberi Jogok Európai Egyezményének 14. cikke és 12. kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke alapján is megalapozott volt.
- [28] Az elsőfokú bíróság az egyenlő bánásmód követelményének megsértése mellett a munkáltató intézkedését az Mt. 7. § (1) bekezdésébe

ütköző magatartásként is értékelte.

- [29] Álláspontja szerint a felperesek besorolás iránti kereseti kérelme állapotsérelemnek tekinthető, ezért igényük az elévülési időn túl is érvényesíthető volt. A felperesek szolgálati idő kezdő időpontjának megállapítása iránti kereseti kérelme megfelelt a Pp. 123. §-ában lefektetett kritériumnak is, mivel a szolgálati idő elismert kezdő időpontjának és ezért megállapítható tartamának a Bjt. 169. §-ában írtakra tekintettel a javadalmazásra, annak mértékére, továbbá a társadalombiztosítási jogosultságra is kihatása van.
- [30] A közigazgatási és munkaügyi bíróság a II.-VIII. rendű felpereseknek a megállapítás iránti kereseti kérelmüket elutasította a bírósági titkári kinevezésük dátumát megelőző időszakra.
- [31] Utalt arra, hogy az alperes az összegszerűséget nem vitatta, ezért e körben további bizonyítást nem folytatott le és a módosított beszámítás alapján kötelezte az alperest elmaradt illetmény-különbözet megfizetésére.
- [32] Az alperes, a II., III., IV., V., VI. és VII. rendű felperesek fellebbezése és a VIII. rendű felperes csatlakozó fellebbezése alapján eljáró Székesfehérvári Törvényszék a 2.Mf.20.026/2018/28. számú részítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és kötelezte az alperest az I. rendű felperes részére további 96.577 forint és ezen összeg 2018. március 5-től a kifizetésig számított késedelmi kamata megfizetésére, a II. rendű felperesnek járó marasztalás összegét 839.247 forintra és kamataira leszállította, ezt meghaladóan a keresetet elutasította, a III. rendű felperes tekintetében az illetményszámítás szempontjából figyelembe vehető bírói szolgálati idő kezdő időpontját 2007. január 1. napjára módosította és az alperes által a III. rendű felperes részére fizetendő marasztalás összegét 1.858.882 forintra és annak 2017. március 1-től a kifizetésig számított késedelmi kamatára felemelte, a IV. rendű felperes illetményszámítás szempontjából figyelembe vehető bírói szolgálati idejének kezdő időpontját 2005. január 1. napjára módosította és az alperes által fizetendő marasztalás összegét 2.001.765 forintra és annak 2017. március 1-től a kifizetésig számított késedelmi kamatára felemelte, az V. rendű felperes tekintetében az illetményszámítás szempontjából figyelembe vehető bírói szolgálati idő kezdő időpontját 2005. január 1. napjára módosította, a VI. rendű felperes vonatkozásában az illetményszámítás szempontjából figyelembe vehető bírói szolgálati idő kezdő időpontját 2004. január 1. napjára módosította és javára az alperes által fizetendő marasztalás összegét 593.518 forintra és annak 2017. január 15-től a kifizetésig számított késedelmi kamatára felemelte, a VII. rendű felperes tekintetében az illetményszámítás szempontjából figyelembe vehető bírói szolgálati idő kezdő időpontját 2003. január 1. napjára módosította, a VIII. rendű felperes kereseti kérelmét elbíráló rendelkezést hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróságot új eljárás

lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

- [33] Ítéletének indokolásában az alperes Pp. 121. §-a megsértésére alapított fellebbezési érvelését nem, azonban a Pp. 3. § (3) bekezdésére történő hivatkozását megalapozottnak találta. Álláspontja szerint a kereset jogalapjaként megjelölt közvetlen, illetve közvetett diszkrimináció körében a felek bizonyítási (valószínűsítési) kötelezettségének meghatározása az elsőfokú eljárásban nem lett volna mellőzhető, ezért a 14. sorszámú jegyzőkönyvben a hiányosságokat a fellebbezési eljárás során pótolta. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben megállapította, hogy az Mt. 12. §-ában szabályozott generális jogelv csak az Ebktv. szabályozásával együttesen értelmezhető.
- [34] Kitért arra, hogy a Bjt. 172. § (2) bekezdésének első fordulata imperatív módon, míg második fordulata a jogkörgyakorló diszkrecionális jogkörébe utalóan szabályozza a beszámítandó, illetve beszámítható előző szolgálati időket. Az utóbbi esetkörhöz kapcsolódóan a munkáltatói mérlegelés akár érdemleges egzisztenciális különbséget teremthet a bírák között, amely azonban a törvényszék álláspontja szerint nem vet fel szükségképpen alkotmányos aggályokat. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatban helytállóan zárta ki a szolgálati hely szerinti diszkrimináció lehetőségét, mivel a mérlegelési jogkör a törvényszék elnökét illeti meg.
- [35] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperesek igényérvényesítése nem közvetlenül a munkáltató mérlegelési jogkörben hozott döntése ellen irányult - mivel az a felperesektől független munkavállalót érintett - hanem a munkáltató mulasztása folytán előállt sérelmes állapot miatt kerestek jogorvoslatot.
- [36] A törvényszék a védendő tulajdonságok körében elfogadta a felperesek Ebktv. 8. § t) pontja alapján megnevezett, a bírói szolgálatban eltöltött időt, mert álláspontja szerint az az alapszemélyiség integráns részét képezi.
- [37] Megállapította, hogy a perbeli esetben a más korcsoporthoz, a fiatalabb bírói generációhoz tartozók vonatkozásában születtek meg azok az egyébként, a továbbiakra nézve következetes, számukra kedvező, a felperesek szempontjából látszólag semleges munkáltatói intézkedések, amelyek következtében az idősebb kollégák korcsoportja a titkári szolgálati idő beszámítása szempontjából kedvezőtlenebb helyzetbe kerültek az új generáció bíróihoz képest. Mindebből az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett az egyenlő bánásmód követelményének felperesek esetében megvalósult sérelmére. Tekintve azonban, hogy a diszkrimináció egy másik munkavállalói csoportot érintő, a felperesek számára látszólag semleges intézkedés közvetett eredményeként valósult meg, az az Ebktv. 9. §-a szerint közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősült. A bírói karrier kezdete ugyan más-más életkorhoz kötődhet, a szakmai életút és az életkor alapvetően szignifikáns összefüggése praktikusán és

az ezzel kapcsolatos általános tapasztalatokat figyelembe véve nem kérdőjelezhető meg. Miután 2015. decembert követően az alperesnél kinevezett bírók között nem volt a felperesek korosztályához tartozó személy, az életkor szerinti diszkrimináció az alperesnél megvalósult.

- [38] Az egyenlő bánásmód követelményének sérelme a bírói szolgálati idő kezdő időpontjának a teljes titkári szolgálati idő beszámításával korrigálva volt orvosolható. Ennek számítása során azonban az elsőfokú bíróság a Bjt. 172. § (3) bekezdésének téves értelmezésével járt el, mert a hivatkozott törvényhely irányadó rendelkezése szerint a töredék évet egész évként kell figyelembe venni.
- [39] A törvényszék az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben nem látta megállapíthatónak a munkáltató eljárásával összefüggésben az Mt. 7. § (1) bekezdése szerinti generális tilalom sérelmét.
- [40] A jogerős ítéletben foglaltak szerint a VIII. rendű felperes szolgálati helye az elsőfokú eljárás során - 2017. október 1-jétől - a ... Ítéletábrára történő áthelyezésével módosult, amelynek perjogi következményeit az elsőfokú bíróság nem vonta meg. Az újabb munkáltató perbevonása az elsőfokú eljárásban nem lett volna mellőzhető, ezért esetében a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasította.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelmek

- [41] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását, másodlagosan a részítélet I.-VII. rendű felperesekre vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezéseinek „megváltoztatásával” a felperesek keresetének elutasítását kérte.
- [42] Álláspontja szerint a másodfokú bíróságnak csak a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű vagy teljes megismétlése esetén lett volna lehetősége részítélet hozatalára, azonban az általa megállapított, az elsőfokú eljárás lényeges szabálynak megsértése esetén az elsőfokú ítéletet teljes egészében hatályon kívül kellett volna helyezni. Ezért a jogerős ítélet a Pp. 252. § (2) bekezdésébe és a Pp. 253. § (3) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.
- [43] A VIII. rendű felperes vonatkozásában a törvényszék a Pp. 3. § (3) bekezdésébe ütközően állapította meg az elsőfokú bíróság tájékoztatási kötelezettségének megsértését, annak ellenére, hogy az érintett kifejezett nyilatkozata szerint a ... Ítéletábrát nem kívánta perbe vonni. A másodfokú bíróság a VIII. rendű felperes érdekében mintegy ügyvédi szerepben járt el, amely sérti a tisztességes bírósági eljárás alapvető szintű követelményét és a Pp. 1. és 2. §-ainak alapvető eljárásjogi elvét. Utalt arra is, hogy a VIII. rendű felperesnek joghatályosan előterjesztett csatlakozó fellebbezése nem volt.
- [44] Az alperes érvelése szerint a törvényszék a jogerős részítéletében

jogszabálysértően és önmagával is ellentmondóan a titkári idő beszámítása körében kizárta a munkáltató mérlegelési jogát. A Bjt. 145. § (1) bekezdésének helyes értelmezése szerint azonban mérlegeléssel történő munkáltatói döntésnek minősül, ha a munkáltatói jogkör gyakorlója egyénenként, vagy ha egységes szempontrendszerű gyakorlat alapján dönt a jogi szakvizsgához kötött tevékenység beszámításáról. A perbeli esetben a munkáltató mérlegelési jogkörének korlátját a diszkriminációs jogszabályok és a joggal való visszaélés képezte.

- [45] Az alperes álláspontja szerint a törvényszék a jogerős részítéletében ugyan megállapította, hogy a diszkrimináció bizonyítása körében az elsőfokú bíróság a szükséges tájékoztatást elmulasztotta, azonban az általa e körben rögzített felhívás sem volt teljes körű. A 14. sorszámú jegyzőkönyvben adott tájékoztatás csupán formális volt és a felpereseket is csupán a földrajzi helyzet miatti megkülönböztetés, vagyis olyan ok valószínűsítésére hívta fel, amelyet az elsőfokú bírósággal egyezően kizárt a diszkriminációs lehetőségek közül. Mindez nem felelt meg a Pp. 3. § (3) bekezdésében és az 1/2009. (VI.24.) PK vélemény 2. pontjában foglaltaknak. A jogerős részítélet annak sem adta indokát, hogy a 14. sorszámú jegyzőkönyvben foglalt felhívásnak az alperes mennyiben tett eleget, illetve annak elmaradását miként értékelte.
- [46] A másodfokú részítélet védett tulajdonságként a felperesek Ebktv. 8. § o) pontja szerinti idősebb életkorát, valamint a bírói hivatás gyakorlásában eltöltött időt és szakmai életutat, mint a 8. § t) pontja szerinti egyéb helyzetet fogadta el, azonban az adott jogkérdéshez tartozó egyértelmű és mindenki számára értelmezhető világos okfejtést nem adott. Jogszabálysértő jogértelmezéssel jutott arra a következtetésre, hogy az alperes az életkoruk, szakmai életútjuk és bírói hivatás gyakorlásában eltöltött idejük alapján a felperesek csoportját hátrányosan megkülönböztette a 2015. december után kinevezett bírák csoportjához képest.
- [47] A munkáltató részéről bármilyen hátrány okozás csak akkor lehet diszkriminatív, ha az valamely védett tulajdonsággal áll okozati összefüggésben. Ebből következően kizárt a diszkrimináció akkor, ha nincs szó védett tulajdonságról.
- [48] Az alperes álláspontja szerint a szakmai életút és a bírói hivatás gyakorlásában eltöltött idő nem minősül a személyiség lényeges vonásának és nem kapcsolja a felpereseket sérülékeny társadalmi csoporthoz sem, ezért az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti egyéb helyzetként nem értelmezhető.
- [49] Az életkor szerinti diszkrimináció körében hátrányos megkülönböztetésről csak akkor lehetne szó, ha a munkáltató kifejezetten az életkorhoz kötötte volna a szolgálati idő beszámításának feltételeit. A Kúria e körben követett gyakorlata úgy értelmezhető, hogy az életkori csoport elválása nem valamely káros, az idősebb bírákkal szemben tanúsított munkáltatói magatartás eredménye, hanem csupán annak az életszerű összefüggésnek a következménye, hogy a fiatalabb titkárok esetében

természeteszerűen általában később jön el a kinevezés időpontja, vagyis nagyobb eséllyel kerülnek az új beszámítási szabályok hatálya alá. Mindez az igazságügyi életpálya természetéből következő összefüggés, egybeesés, az életkor, mint védett tulajdonság körébe azonban nem sorolható a munkaviszony hossza (Mfv.II.10.155/2015/7.). A perbeli esetre vonatkozóan ez azt jelenti, hogy amennyiben egy 50 éves titkár pályázna valamely bírói álláshelyre, már őt is az OBH körlevelének megfelelően kellene besorolni, mint ahogyan az ország egész területén ez a gyakorlat. Mivel az életkorhoz kapcsolódó oksági összefüggés e módon cáfolható, nincs szükség a munkáltatói kimentés lehetőségének vizsgálatára.

- [50] Az alperes álláspontja szerint a felperesek nincsenek összehasonlítható helyzetben azon bírói csoporttal, akiknek a kinevezése 2015. év után történt. A felperesek az esélyegyenlőség szempontjából maguk sem alkotnak egy homogén csoportot, a titkári, illetve bírói kinevezésük különböző időpontokban történt és az életkoruk alapján sem tekinthetők azonos helyzetben lévőeknek. Összehasonlítható csoport hiányában pedig hátrányos megkülönböztetés nem állapítható meg.
- [51] Az alperes további hivatkozása szerint a perben nem álltak fenn a megállapítási kereset és ehhez igazodóan az ítéleti megállapítás jogszabályi feltételei sem, és a megállapításra vonatkozó ítéleti rendelkezés nem is hajtható végre, mert a másodfokú bíróság ugyan módosította a felperesek bírói szolgálati idejének kezdő időpontját, de a beosztási okiratok további tartalmi elemei – amelyek módosítására nem is volt kereseti kérelem – változatlanok maradtak.
- [52] Az eljáró bíróságok jogszabálysértően állapították meg továbbá a felperesek bírói szolgálati idejének kezdő időpontját. Ennek során az elsőfokú bíróság kizárólag a Bjt. 172. § (2) bekezdését, míg a jogerős részítélet kizárólag a Bjt. 172. § (3) bekezdését tartotta szem előtt és nem vette figyelembe, hogy kizárólag a jogi szakvizsgához kötött jogviszonyban, illetve tevékenységben eltöltött idők beszámításának van helye. Ez a rendelkezés a Bjt. 145. § (2) bekezdése szerint a munkáltató mérlegelési jogának egyik korlátja. Az I. rendű felperes esetében a törvény szerint maximálisan számítható titkári időtartam beszámítása megtörtént, esetében megvalósult a Bjt. 172. § (2)-(3) bekezdésének együttesen történő jogszerű értelmezése.
- [53] Az alperes érvelése szerint az eljáró bíróságok tévesen állapították meg, hogy a felperesek összegszerű keresete vonatkozásában az elsőfokú eljárás során elismerő nyilatkozatot tett. Utalt arra, hogy a felperesek keresete a teljes titkári idejük beszámításával a beosztási okiratuk bírói szolgálati idejének kezdő időpontját rögzítő tartalmi elem módosítására irányult, azonban a további tartalmi elemek – így az alapilletmény, fizetési fokozat, kötelező előrelépés időpontja – módosítására vonatkozó kereseti kérelmük nem volt. A jogerős részítéletből sem

állapítható meg, hogy a felperesek milyen érvényes adatok figyelembevételével számították ki az igényüket és erre milyen jogszabályi alapjuk volt. A Pp. 163. § (2) bekezdése értelmében a bíróság még az ellenfél által kétségbe nem vont előadás folytán is csak akkor fogadhat el valósnak tényeket, ha azok tekintetében kételye nem merül fel. Az illetmény-különbözet megfizetésére irányuló igény elsődlegesen nem összegszerűségi kérdés, a jogerős részítélet e körben a Pp. 221. §-ban foglalt indokolási kötelezettségének sem tett eleget.

- [54] A Bjt. 172. § (1) bekezdése első és második fordulata alapján a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozik a jogi szakvizsgához kötött tevékenységek és munkavégzések alapján meghatározandó időtartam, de a bírói szolgálati idő kezdő időpontjának a beosztási okiratban való rögzítése az OBH Elnökének feladat-és hatáskörébe tartozik. E kettő nem azonos, csupán egymással szorosan összefüggő intézkedés.
- [55] A teljes titkári idők beszámításának megváltoztatott gyakorlata szorosan összefügg a titkári feladatok 2012-től kezdődő, anyagi jogszabályokon alapuló folyamatos bővülésével. A munkáltatónak azonban a megváltozott körülményekhez igazodó szempontok alapján sincs jogszabályi és költségvetési lehetősége az ex nunc kialakított országos egységes gyakorlat visszamenőleges, tehát ex tunc alkalmazására. Erre csak a Bjt. módosítása esetén lenne jogi lehetőség, amelyre vonatkozóan az OBH elnöke a Bszi. 76. (1) bekezdés d) pontjában biztosított jogkörében törvénymódosítási javaslatot nyújtott be az Országgyűlésnek.
- [56] Az alperes érvelése szerint a felperesek beosztási okiratainak minden tartalmi eleme megfelel a Bjt. hatályos rendelkezéseinek, azok visszamenőleges módosítására nincs lehetőség, amit az OBH Emberi Erőforrás Gazdálkodási Főosztálya 2017. január 3-án az intraneten közzétett tájékoztatása is megerősít.
- [57] Az I., II. és VII. rendű felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős részítélet hatályában történő fenntartását kérték. Az alperes eljárásjogi kifogása körében az I. és II. rendű felperesek hangsúlyozták, hogy a VIII. rendű felperes vonatkozásában az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt akadálya, tekintettel arra, hogy a felperesek a Pp. 51. § c) pontja alapján egyszerű pertársaságot alkottak, így esetükben az egyes rendelkezések elkülöníthetőek voltak.
- [58] Az I. rendű felperes álláspontja szerint a bírói hivatás gyakorlásának egyéb helyzetként való értelmezését alátámasztja, hogy a bíróvá válásnak számtalan jogi és egyéb feltétele van. Az adott csoport, vagyis a 2015. december 1. előtt kinevezett bírák társadalmilag sérült volta következik számtalan, a tisztséggel együtt járó korlátozásból, de a magasabb életkorukból is. Az életkoron alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetés a perbeli esetben azáltal is megvalósult, hogy a munkáltató intézkedése folytán ténylegesen, tehát hatásában a 2015. december 1. előtt kinevezett idősebb bírák szenvedtek és szenvednek anyagi hátrányt.

- [59] A felperesek a jogszerű helyzethez igazodóan számították ki az illetmény-különbözet összegét, esetében az alperes a felülvizsgálati kérelmében maga sem hivatkozott téves számításra. A bírói szolgálati idő kezdő időpontjának helyes megállapítása nem függ a döntést hozó személyétől, a munkáltatói mulasztás jogellenességének szempontjából pedig a munkáltatói beszámítás gyakorlata megváltoztatásának és a jogerős részítéletben foglalt marasztalási összeg végrehajtása költségvetési kihatásának sem lehet jelentősége. Az Alaptörvényben biztosított bírói függetlenséget sérti az a munkáltatói jogértelmezés és joggyakorlat, amely az aktív bírót tisztsége megszüntetésére kényszeríti annak érdekében, hogy a vele összehasonlítható helyzetben lévő, de jellemzően fiatalabb bírakkal azonos javadalmazásban részesülhessen.
- [60] A II. rendű felperes vitatta a felülvizsgálati kérelem Bjt. 145. § (1) bekezdésével összefüggésben kifejtett érvelését. Álláspontja szerint ennek elfogadása önmagában kizárná a diszkrimináció megállapíthatóságát a különböző időpontokban kinevezett bírák között, amely ellentétes az Ebktv. rendelkezéseivel és különösen annak 21. § f) pontjában foglaltakkal. Álláspontja szerint a régi Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatás a másodfokú eljárás során a 14. sorszámú jegyzőkönyvben megtörtént. Az a körülmény, hogy az alperes e körben nem kívánt vagy nem tudott az Mt. 12. §-ának megfelelő tényelőadást tenni, illetőleg bizonyítási indítvánnyal élni, nem vezethet a jogerős részítélet hatályon kívül helyezéséhez. A jogerős ítélet az Ebktv. 8. § o) pontjában foglalt életkort és a 8. § t) pontja szerinti egyéb helyzetként a bírói hivatás gyakorlásában eltöltött hosszabb időt, illetve megszerzett tapasztalatot fogadta el védett tulajdonságként, amelyet a felperesek valószínűsítettek. Az alperes az életkor szerinti megkülönböztetést nem cáfolta, különös figyelemmel arra, hogy a másodfokú bíróság az Ebktv. 9. §-a szerinti közvetett hátrányos megkülönböztetést állapított meg. Ezen jogszabályi rendelkezés alkalmazása a perbeli esetben azt jelenti, hogy az alperes azon rendelkezésével, hogy csak 2015. december 1., illetve az ezután kinevezett bírák esetében biztosítja a teljes bírósági titkári szolgálati idő beszámítását, az idősebb, 1980. előtt született bírákat az illetmény megállapítása során hátrányos helyzetbe hozza a fiatalabb bírákhoz képest. Az alperesnél nem gyakorlat a 40 éves vagy ennél idősebb bírósági titkárok bírói kinevezése. Az Ebktv. 9. §-ában meghatározott lényegesen nagyobb arányban kitétel éppen azt jelenti, hogy esetlegesen a jövőben előforduló idősebb, azaz 1970-es években született bírósági titkárra bírói kinevezése még nem zárja ki a közvetett diszkrimináció megállapítását.
- [61] A II. rendű felperes szerint a törvényszék a jogerős ítéletében a Bjt. 172. § (2)-(3) bekezdésének megfelelő kezdő bírói szolgálati időpontot állapított meg, amely módszer megegyezik azzal, amelyet a munkáltatói jogkör gyakorló a teljes bírósági titkári szolgálati idő beszámításának kedvezményében részesülő bírák esetében is

alkalmaz.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [62] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.
- [63] A Kúria a jogerős részítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Az alperes elsődlegesen lényeges, az eljárás érdemére kiható eljárási jogszabálysértésre hivatkozva támadta a jogerős határozatot és kérte annak hatályon kívül helyezését az elsőfokú ítéletre kiterjedően. A Kúria az e körben előterjesztett érvelését nem találta megalapozottnak.
- [64] A perben a felperesek között a Pp. 51. § c) pontja szerinti egyszerű pertársaság állt fenn, kereseteik egymástól elkülöníthetők és önállóan is elbírálhatóak voltak. Mindezek alapján a jogerős részítéletben a törvényszék jogszabálysértés nélkül dönthetett a VIII. rendű felperes esetében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséről és az eljárás megismétléséről, amely nem zárta ki, hogy a keresetet az I.- VII. rendű felperesek vonatkozásában jogerősen érdemben elbírálja, ezért nem sértette meg a Pp. 252. § (2)-(3) bekezdését.
- [65] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében megalapozatlanul panaszolta a Pp. 3. § (3) bekezdésének megsértését is. Tény, hogy az elsőfokú bíróság a kereset jogalapjaként megjelölt diszkrimináció körében a Polgári perrendtartás szerinti tájékoztatást elmulasztotta, azonban a másodfokú bíróság ezt a 14. sorszámú jegyzőkönyvben pótolta és az Ebktv. rendelkezéseinek megfelelően figyelmeztette a feleket a valószínűsítési és bizonyítási kötelezettségükre. A jogerős részítéletben védendő tulajdonságként értékelt életkor a születési adatok alapján, míg a bírói hivatás és a szakmai életút, mint egyéb helyzet pedig a bíróság értékelése alapján került elfogadásra, ezért azok valószínűsítésére való felhívás szükségtelen volt.
- [66] A felülvizsgálati kérelemmel nem támadott, ezért a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint az alperes a 2015. december 1-jét megelőzően kinevezett bírók esetében a ténylegesen eltöltött titkári időszakból legfeljebb 1 évet, míg az azt követően kinevezett bírók esetében a teljes titkári időszakot beszámította, ekként a később kinevezett bírók esetén a bírói szolgálati idő kezdő időpontjának meghatározása kedvezőbb módon történt. A munkáltatói jogkört gyakorló törvényszék elnöke a felperesek kérelme ellenére a bírói szolgálati idejük kezdő időpontját nem módosította, esetükben a teljes titkári időszak beszámításáról nem rendelkezett.
- [67] A bírói szolgálati jogviszony kezdő időpontjának meghatározásakor a Bjt. 172. § (2) bekezdése szerint a kinevezés előtti bírói és ügyészi szolgálati viszonyban töltött időt minden esetben, míg a bírói kinevezés előtt a jogi szakvizsgához kötött egyéb jogviszonyban vagy tevékenységgel eltöltött időt a munkáltatói jogkörgyakorló mérlegelése alapján részben vagy egészben lehet

beszámítani E mérlegelési jogkörben hozott döntés ellen a Bjt. 145. § (1) bekezdése alapján jogvita csak abban az esetben kezdeményezhető, ha a munkáltató a döntésének kialakítására irányadó jogszabályokat megsértette, így az Ebktv.-re és az Mt. 7. §-ára hivatkozással.

- [68] A Bjt. 172. § (2) bekezdésének második mondatával a jogalkotó a munkáltató, illetve a munkáltatói jogkör gyakorlója számára mérlegelési jogkört kívánt megnyitni. Ennek lényege az, hogy a Bjt. 172. § (1) bekezdése, (2) bekezdés első mondata, valamint a (3) bekezdése a besorolás (az alapilletmény meghatározása) során kötelezően, azaz munkáltatói mérlegelést nem tűrően figyelembe veendő körülményeket (időtartamokat) jelöl meg a szolgálati idő tekintetében, ezért a kinevezett bírónak az ennek megfelelően számított szolgálati idő figyelembevételére alanyi joga van. A kinevezést megelőzően a nem bírói vagy ügyészi szolgálati viszonyban töltött idő szolgálati időként való figyelembevételére a bírónak azonban nincs alanyi joga, hanem a munkáltatói jogkör gyakorló mérlegelheti az egyéb szakvizsgához kötött jogviszonyban vagy tevékenységgel eltöltött idő beszámítását. Nem vitás, hogy a munkáltató mérlegelési jogköre kereteinek kijelölése a jogalkotó részéről csak általános tartalmú szabállyal történt meg, azzal, hogy csak a szakvizsgához kötött jogviszonyok vagy tevékenységek időtartama vehető figyelembe részben vagy egészben. Egyéb mérlegelendő körülményeket a törvény nem jelölt meg. A másodfokú részítélet ebben a vonatkozásban helyesen állapította meg, hogy a jogalkotó által e tekintetben biztosított mérlegelési jogkör nem vet fel alkotmányos aggályokat. A jogalkotó annak lehetőségét kívánta tehát biztosítani a munkáltatói jogkör gyakorló számára, hogy okszerű mérlegeléssel olyan objektív körülményeket értékelhessen, amelyek a bíró jövedelmi viszonyainak körében méltányolhatók.
- [69] A felperesek besorolása a bírói kinevezésük időpontjában általuk sem vitatottan megfelelt a jogszabályoknak. A törvénytípus helytállóan mutatott rá határozata indokolásában, miszerint a felperesek nem az eredeti besorolásukat sérelmezték, hanem évekkel később, a munkáltató általuk állított mulasztása folytán előállt állapot miatt éltek jogorvoslattal és a keresetük jogalapjaként az egyenlő bánásmód megsértését és a munkáltató joggal való visszaélését jelölték meg. A jogerős részítélet a joggal való visszaélést nem találta bizonyítottnak, amely döntést a felek felülvizsgálati kérelemmel (csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel) nem támadták. Ezért a felülvizsgálati eljárás tárgyát kizárólag a jogerős határozatban foglalt azon érvelés jogszerűségének vizsgálata képezte, amely szerint az alperes a felpereseket közvetlenül és közvetetten hátrányosan megkülönböztette és ezért az ebből eredő sérelmeket orvosolta a bírói szolgálati idő kezdő időpontjának módosításával és az alperes illetmény-különbözet megfizetésében való marasztalásával.
- [70] Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nemcsak a munkáltató

tevéleges magatartásával, hanem mulasztással (hallgatással) is megvalósulhat. A perbeli esetben az alperes elnökének a bírói szolgálati viszony kezdő időpontjának meghatározása során két intézkedése volt. Az első, a 2015. december 1-jét követően folytatott azon gyakorlata, amely a teljes titkári idő figyelembevételével határozta meg a kinevezett bírók első besorolását. A másik „intézkedés”, lényegében hallgatás, amely a fenti időpont előtt kinevezett bírák esetén a szolgálati idő kezdő időpontjának módosítására irányuló kérelmeket elutasította, pontosabban arról nem rendelkezett. A munkáltató mulasztásában megnyilvánuló magatartás is döntésnek minősül, ezért a perben a mulasztás, illetőleg az azt megelőző pozitív tartalmú intézkedés is vizsgálendő volt.

- [71] Az egyenlő munkáért egyenlő bér általános elvét megfogalmazó Mt. 12. §-a a törvényszék helytálló érvelése szerint önállóan nem, csupán az Ebktv.-ben foglalt, vagyis az egyenlő bánásmód követelményrendszerén belül értelmezhető. Ebből az következik, hogy az egyenlő díjazás megsértése csak abban az esetben diszkriminatív és jogellenes, ha a munkáltató e döntését közvetlenül vagy közvetve az Ebktv. 8. §-ában felsorolt valamely védett tulajdonságra alapította. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatos munkaügyi perek egyes kérdéseiről szóló 4/2017. (XI.28.) KMK vélemény (továbbiakban: KMK vélemény) 2. pontja szerint védett tulajdonság, illetve hátrány megjelölése, valószínűsítése nélkül az egyenlő munkáért egyenlő bér elvének sérelme nem állapítható meg.
- [72] Az eljáró bíróságok e körben a felperesek által megjelölt védett tulajdonságok közül az Ebktv. 8. § o) pontjában foglalt életkorukat, valamint egyéb helyzetként a bírói hivatásban eltöltött idejüket és az ezzel összefüggésben megszerzett szakmai tapasztalatukat is elfogadták, a szolgálati hely megjelölését azonban nem.
- [73] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében azonban megalapozottan panaszolta az Ebktv. 8. § t) pontjára alapított ítéleti érvelést.
- [74] A Kúria joggyakorlat-elemzése, majd az ezt követően meghozott KMK vélemény 3. pontja egyértelműen állást foglalt abban, hogy az egyéb helyzet, vagyis az Ebktv. 8. § t) pontjában megjelölt tulajdonság csak rendkívül szűk keretek között értelmezhető. Ennek oka, hogy az Ebktv., vagyis a magyar jogi szabályozás a diszkrimináció körében az európai jogi irányelveknél szélesebb körűen, több védendő tulajdonság feltüntetésével szabályozza a munkáltató által követendő magatartást, ezért az ott fel nem sorolt tulajdonságokon kívül figyelembe vehető egyéb szempont már csak szűk körűen értelmezhető.
- [75] Az egyéb helyzet, mint védendő tulajdonság fogalmának két kritériuma van, egyrészt, hogy tartozzon az egyén személyiségének lényeges vonásához, másrészt pedig, hogy mindez a csoportképző tulajdonság az érintettet egy sérülékeny társadalmi csoporthoz kapcsolja. Ez utóbbi kritérium azonban a bírói hivatás esetében nem

állapítható meg. A bírói létet és a megszerzett szakmai tapasztalatot ugyanis a társadalom általános értéktétele szerint nem övezi pejoratív vélemény, ekként a bírók és a tapasztalattal rendelkező bírók sem tartoznak sérülékeny társadalmi csoporthoz, a felperesek által megjelölt egyéb helyzet ezért nem tekinthető az Ebkt. 8. § t) pontjában foglalt védendő tulajdonságnak. Mindebből következően mind a közvetlen, mind a közvetett hátrányos megkülönböztetés esetén kizárólag az Ebktv. 8. § o) pontjában foglalt életkor, mint védett tulajdonság volt vizsgálendő.

- [76] Az Ebktv. 8. §-a szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt a 8. § a)-t) pontjában felsorolt tulajdonsága vagy jellemzője miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.
- [77] Az Ebktv. 19. § (1) és (2) bekezdésében foglalt, a polgári peres eljáráshoz képest speciális bizonyítási szabályok alapján, a sérelmet szenvedett félnek a hátrányt és a védett tulajdonságot csupán valószínűsítenie kell, amelynek sikere esetén az alperes bizonyíthatja, hogy a valószínűsített körülmények nem álltak fenn, avagy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani. A nemzeti jog alapján tehát a felpereseknek - a Tanács 2000/78. EK Irányelv 2. cikk (1) bekezdésétől eltérően - a védett tulajdonság és a hátrány közötti okozati összefüggést valószínűsíteni sem kellett, elegendő volt ennek állítása, míg az alperes bizonyíthatta, hogy az okozati összefüggés nem állt fenn.
- [78] Az eljárt bíróságok az életkort, mint védett tulajdonságot arra tekintettel fogadták el, hogy a felperesek a 2015. december 1-jét követően kinevezett bírókhoz képest idősebbek voltak. Nem vették figyelembe ugyanakkor, hogy a munkáltató sérelmezett gyakorlata nem az életkorhoz kötődött.
- [79] A perbeli esetben a munkáltató megváltozott gyakorlata egy adott időponttól, 2015. december 1-jét követően kinevezett valamennyi bíróra vonatkozott, függetlenül az életkoruktól. A II. rendű felperes azon felülvizsgálati ellenkérelmében hivatkozott érvelése, amely szerint lemondása és ismételt kinevezése esetén már a teljes titkári ideje beszámításra kerülne, szintén azt támasztja alá, hogy a mérlegelés szempontja nem az életkora volt.
- [80] A felülvizsgálati kérelem helytállóan utalt arra, hogy az adott ügyben a felperesek tekintetében megvalósuló megkülönböztetés, illetve hátrány csupán annak az életszerű összefüggésnek a következménye, hogy a fiatalabb titkárok esetében természetesen általában hosszabb idő elteltével jön el a kinevezés időpontja, vagyis nagyobb eséllyel kerülnek a már új beszámítási szabályok hatálya alá. Önmagában az, hogy a később kialakult munkáltatói gyakorlat hatálya alá tartozók kedvezőbb helyzetbe kerülnek, mint a korábbi gyakorlat által érintettek, önmagában nem valósít meg életkoron alapuló diszkriminációt, ez a körülmény önmagában

jogellenesként nem értékelhető. Esetükben az időmúlásnak van megkülönböztető hatása, nem pedig a munkáltatói intézkedés hatálya alá tartozó személy életkorának. A munkáltató kinevezési gyakorlatának változása tehát nem az életkorhoz kötődött, ezért az életkor és a hátrány közötti okozati összefüggés hiányának bizonyítása alapján közvetlen hátrányos megkülönböztetés nem volt megállapítható (Ebktv. 19. § (2) bekezdés).

- [81] A törvényszék a jogerős részítéletének indokolásában tévesen következtetett a közvetett hátrányos megkülönböztetés megvalósulására is.
- [82] Az Ebktv. 9. §-a szerint közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek nem minősülő, látszólag az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő rendelkezés, amely a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokkal rendelkező egyes személyeket vagy csoportokat lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint amelyben más összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport volt, van vagy lenne.
- [83] A közvetett hátrányos megkülönböztetés esetén tehát a munkáltatói intézkedés nem valósít meg közvetlen hátrányos megkülönböztetést, és úgy valósul meg, hogy nem homogén munkavállalói kör tekintetében a munkáltató azonos döntést (intézkedést) alkalmaz, ám az intézkedéssel érintett munkavállalói körben a védett tulajdonsággal rendelkezőket - az ilyen tulajdonsággal nem rendelkezőkhöz képest - az intézkedés lényegesen hátrányosabb helyzetbe hoz.
- [84] E szempont értékelésénél figyelembe kell venni, hogy a perbeli esetben minden bíróra alkalmazott munkáltatói döntés nem volt. A tényállás lényege éppen az, hogy egyes személyek esetében a titkári teljes időszakot a munkáltató figyelembe vette, míg mások esetében nem. Azonos munkáltatói intézkedés (gyakorlat) a perbeli időpontot megelőzően és az azt követően kinevezett bírók esetén volt, a homogén csoportképző tulajdonság megállapítása, ezért a perbeli esetben a 2015. december 1. előtt kinevezettek és az ezt követően kinevezettek esetében lehetséges, ezen csoportokon belül pedig a munkáltató mérlegelési jogkörében eljárva megkülönböztetést semmilyen szempont szerint nem alkalmazott. A megjelölt időszakot megelőzően minden bíró esetében 1 éves titkári idő, ezt követően pedig a teljes titkári idő beszámítására sor került, vagyis a munkáltató következetes és egységes mérlegelési gyakorlatot folytatott.
- [85] A bírói szolgálati idő kezdő időpontjának meghatározására alkalmazott eltérő munkáltatói gyakorlat kizárólag a kinevezés időpontjától, mint objektív és semleges intézkedés szempontjától tette függővé a bíró besorolását, amely független volt az életkortól. A peradatok teljes mértékben alátámasztják, hogy a felperesek és a keresetben megjelölt ... kinevezésére is közel azonos életkorban - 30 év körül - került sor, így az eltérő besorolásuk nem olyan kritériumon alapult, amely elválaszthatatlanul vagy közvetetten kötődik a bíró életkorához. A

munkáltató eltérő mérlegelési gyakorlata ezért közvetett hátrányos megkülönböztetést sem valósított meg (Európai Unió Bírósága 2019. február 14-én kelt Tomas Horgan és társa kontra kontra Ír oktatási és szakképzési Minisztérium C-154/18.;ECLI:EU:C:2019:113.)

- [86] Mindezekből következően a perbeli esetben sem közvetlen, sem közvetett hátrányos megkülönböztetés nem történt, így a felperesek Ebktv. 8. § és 9. §-ára alapított jogi érveléseit elfogadó jogerős részítélet jogszabálysértő.
- [87] A Kúria a felperesek tekintetében az előbbiekben kifejtettekre figyelemmel nem fogadta el védett tulajdonságként az Ebktv. 8. § o) pontjára hivatkozást. Mivel az alperes a perben bizonyította, hogy a felperesek által megjelölt különböző életkoruk és az általuk valószínűsített hátrány között okozati összefüggés nem állt fenn, az Ebktv. 9. §-a konkrét megjelölésének hiánya a felülvizsgálati kérelemben még nem zárta ki a jogerős részítélettől eltérő jogkövetkeztetés levonását, mert az Ebktv. 8. §-ában meghatározott védett tulajdonság hiányában nemcsak közvetlen, de közvetett diszkrimináció sem valósulhat meg.
- [88] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős részítélet I-VII. rendű felperesekre vonatkozó rendelkezését a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és az I.-VII. rendű felperesek teljes keresetét elutasította, a VIII. rendű felperesre vonatkozó rendelkezést nem érintette.
- [89] A jogerős részítélet érdemi rendelkezésének hatályon kívül helyezésére tekintettel a megállapítási kereset előterjesztésének lehetősége, a marasztalási összeg másodfokú eljárásban történő felemelése, a bírói szolgálati idő kezdő időpontjának meghatározása és ennek nyilvántartása, valamint az alperes összecszerűségi kifogása a felülvizsgálati eljárásban már nem került értékelésre.

Záró rész

- [90] Az alperes perköltséget nem igényelt, ezért arról a Kúriának a Pp. 78. § (2) bekezdése szerint rendelkeznie nem kellett.
- [91] A pervesztes I.-VII. rendű felperesek munkavállalói költségkedvezményre nem jogosultak, ezért a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelesek az első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.
- [92] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

, 2019. június 24.

. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó bíró,
Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Tánczos Rita s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő